

insititut kurde de paris

بە شەيخە لە شەريانى
حاجى شەيخ ئەمىنى خاڵ

بە قەلەمى
خوالى قەوشبوو
شەيخ محمەدى خاڵ

پیشکەش کردن

پیشکەش بی به :

۱. گلیانی پاک باو کم که چرایه کی گه ش بوو بۆ گه لی کورد، وه به ئه و په پری توانا و پروا ناره زووه وه زیانی به هت کرد له پیناوی ووشه ی راستی به زخم و بز و و تنه وهی هه ستی کوردایه تی پیروزی و بلا و کردنه وهی رو شنبیری و ز نید و کردنه وهی که له پووری نه ته وایه تیمان و به ره کهانی زو لم و زو و هاندانی هه لکی بو خوا به رستن و گرتنی ری خیر و چاکه کردن له گه ل به کا . وه له م زیبازه پیروزی دایه له به بجا سال سواری نوو سه و خواوه ن پیروزی کوردستان بوو . وه به ته له هه فز مه تی گه له که ی خوی به گرنگترین پیوستی سه رانی خوی نه زانی ، وه زیانی نمونه به کی بالانما بوو بۆ گه له که ی ده ک ئه و خواوه ن ته له مه پایه بلندانی که خواوه نی ووشه ی خویانن و لاندانه ن له ری هه ق و سوودی گه ل و نیشتمان دا .

۲. گلیانی خاوینی کاکه احمدی مام ، برای دلخوژی به وه قای باو کم که ئاوانی له زیانیانه وه بوو که مه رگی کاکه نه بینن ، وه له ناخی دلیه وه بریاری دا بوو که نه ری دوا ی باو کم . ئاوانه که شیهاته ری و به زخم ترین ست له م جیرانه داکه زیانه به هتی کرد ، ههزار سلا و پریز بو بابه شینی با پیرمان که کوپه را کانی به خوو ره وشتی جوان له چوار پیوه ی ئایینی ئیلاهی پیروزی دایه روه رده کردن .

۳. رۆهی پاک کاکه مصطفای مام ، برا چوکی به پره می هه م خوری باو کم ، که به سه به رزی و خۆ شه هتی بنه ماله ی خال دلشاد و شادمان نه بوو . وه به پره وی زیبازی با پیری نه کرد له زیانیانه وه ک برا کانی .

۴. به هه موو بنه ماله ی خال به کوپ و کچ و گه وره و پکو و کیانه وه . ههوادارم که خوو ره وشت و کرداری باوو با پیرمان هانده ریک بی بو مان له زیانمانا بو فز مه تی گه ل و نیشتمان ، وه تمام وایه له یه زدان که رووناکی نه م بنه ماله ی زاینین و زانیاری به نه کوژ ئینیه وه .

خالد شیخ محمد خال

۱۹۸۹

با پیرم هه موهار ئیک ئه ی نه رسو که نه ماره تی بابان دوا ی هات من ته مه نم دوو سال
بوو، وه نه بی بهم پی یه له سالی ۵۹، اکوچی داله دایک بوو پی، به به لگه ی شیعو که
عبدالباقی العری که بیریز بای له نجیب پاشای والی بغداد نه ما به بونه ی کونای هاتی
نه ماره تی بابان وه نه لی :

فَسَحَتَ دِلَايَةَ شَرْزُورٍ فَأَرْخُوا بَدِيدَ رَأْيِكَ فَسَحَتَ بَابَانَهَا
پیتیه مانی نیو شیعی دوو هه م به مای نه بجه د که نه کاته ۶۱، تا رنجی کونای
نه ماره تی بابانه .

با پیرم له باوه شی باوک و دایلیکی مو لمانی خوا به رستی نازادی سه ره به ست دوو ره
هه موو پر و پو هیکله وه گه ورم بووه، وه به ناوی خوا و پیغه مبه ره لا شو ی هه لدر وه ته
له ته مه نی هه وت عالیا باد کی نه لف و بی ی فیر کرد وه و پیتی پی ناسیوه، نجا قورانی
پی و تووه، دوا ی نه ورم هه ند نامیکله یه لی فارسی پی و تووه وه (نصاب الصبیان) ی پی
له به رکرد وه، نجا «عوالمی هر جانی» (۱) پی و تووه له له ل شه ره له یا که هه
الله ی گیکه یه، وه «تصریفی ره نجا نی» پی و تووه له له ل شه ره له یا که هه دینی مه لا
عدی ته قنارانی یه، دوا ی نه وه «موصل» و «سعد الله ی گه ورم» و «وضع و
استعاره» و «منها جی ا مای نه ورم وی» خویند وه، وه ده ستی به خویندنی جانی کرد و

۳. (سراج الطریق) به عه ره بی و فارسی به یه فکان و هو نراوه نوسراوه له (۴۰۰) لایه ره
زیاتره، وه له ره وشت و شو ی جوانایه، نه مانه هه ی له چاپ نه دراوه، وه له نامنه هانه که م
دا هه ن .

۴. (طبقات النافیه) به عه ره بی نوسراوه، وه له چاپ دراوه

۵. (منظومه ی آفتاب) له به شیعی فارسی نوسراوه له نه عتی پیغه مبه را هه رجامه ی به
پیتیک ده ست پی نه کات و کونای به و پیتیه دی، مه لا نه بوبه کی مضاف وه سیه تی
کرد وه که به کو پر و نه وه ی نه وو تر ی تیخ یا سید، به لکو پی یان بوو تر ی مه لا هونکه
شه ره فی عیلم له شه ره فی تیخ و سید گه ورم تره، نه م وه سیه ته ناماده یه کی زور
بری کرد وه، وه به نه وه و وه هه ی و ترا وه مه لا .

(۱) هور جانی: نه هه له که ی گو رمانی یه که شاریک له تیران

(۲) نه نجا نی: نه هه له که نه نجا نی یه که شاریک له تیران

له باسی «تنازع» دا . باوکی به گه نجی کوچی دوايي کردوه له پالي ٨٢ کالوحي دا .
وه خوئی خویندنی ته واو کردوه لای ملا محمدی که وانه دولی و شیخ قادری سنه
خاوه فی «تقریب المرام» له شه رهی «تهذیب الفلما» .

ثم باپییری منه له گه ل خویندن و ده رس و تنه وه و اماه تی دا پیاوکی خواپه رستی
له خوا ترس بووه ، وه هه موسوننه تی پیغه مبه ری به چی هینا وه . ته مانه ت هه مو
جاریک داغ و خهغه تی هه ل نه پرست بو سوننه تیکی پیغه مبه ر که ده سنی نه له وتووه ،
نه ویش نه مه بووه نه ی فیه رموو پیغه مبه ر زور جا هینته نقا و چوته ماله وه
فه رموو به تی بر سیمه هیان هه یه ، نه وانیس و توو یانه به خوا هسچمان تی به
نه میی نیه تی روروی نه و روروی هینا وه ^(١) وه به روروو بووه تا نیواری .
وه نه ی فیه رموو به دل نه مویت له خوا که میی روریک هینته نقا و چیمه ماله وه
وه هسچمان نه بویه و میی نیه تی روروی نه و روروه م بهینایه . وه تا کوچی
دوايي کرد به خهغه تی نه وه وه سه ری نایه وه له نه و سنه تی پیغه مبه ری ده ست
نه له وتووه .

هه ره و ساله ی که باوکی باپییرم کوچی دوايي کرد تیا یا شیخی راج الدینش له
ته ویله کوچی دوايي نه کات و کوچی که وره ی که شیخی محمد بهاء الدینه ته شوئی
دائه نیشت و ده ده ست نه کات به ار خادی طریقه ی نه قشبه ندی . باپییرم که
تا وازی طریقه تی شیخی بهاء الدین نه بیت به چی بو خرمه تی وه طریقه تی لی
وه ره گرئی ، وه هه وت سال له سه ریه ک له سلوما نه بی . رور به رور
مانک به مانک و سال به سال به یله ی طریقه ماله ره نه که دی تا کو تایی
سالی هه و ته م انجا ا جازه تی خه لافه تی نه دای .

تا مانج له طریقه ی نه قشبه ندی دا یاری خوا و مراقبه ی نه وه به ره نلک
که نه و که سه خوئی له رر جا و درری خوا دا بیستی ، وه له شه ری نه و ناگای
له گو فشار و کرداری خوئی تی تا نریک خرایه نه که ویته وه .
شیخی باپییرم له ریانی ناوکیا زنی هینا وه ، به لام دواي کوچی باوکی له ماوه یه
که ما دایکی پی ی ته لاق داده . له پا ناچی شیخی مروفی قه ره داغی که وره که

(١) روروی سنه ت به مه رهیک که له بانگی به یانی به وه هسچمان نه خوا ردی تا
پیی نیوه رور . له هه رکاتیکا نیه تی روروه بهینایه دانه به ستری وه ل له
یش شه به تی به بانیا نیه ت هینا بی .

خوځکی حاجی ښځ ته وره هماغه وښځ ته مینې ته ره داغی بویه ماره کی کردووه . وه
دو و کو پر و کښکی لی ی بویه . کچه که ی که ناوی عا ئه بویه له تمه نی جوار سالید
نه خوځی نه که وئ وه دایکی شه دو پر وځر به دیاری یه وه نه بی . شه و ځک زور
ماندو و نه بی باییرم نه لی نافرته ت تو بنور من به دیار مناله که وه دانه نیم ،
که نه و نه نوی نه میس نه چیه ه مناله که که چاو نه قو و چینی بو نه وه ی ښک
له عاله می منالا پینیی ، له یاش تو زی بی خود نه بی وه له خه ویا نه پینی ه عا ئلی
نه بودا غمی ناز هی به ره سه وه یه زور دلی نیوه نه بی ، له پر یه کښی لی په یدا
نه بی وه ه عا ته که ی لی نه فرینی و نه خجاته ناو هه ردو ده ستی یه وه . باییرم
زور هه ول نه دات که ه عا ته که ی له ده ست پینیه وه ده ره قه تی نایه ت
وه په خج کانی به پستانه شکی نیته وه ناده ستی نه کر تیه وه ، که ده ست نه بات
بو ه عا ته که کو تو ی هه ردو ده ستی یه ته وه یه ک . وه بهم نیوه یه هه د جازیک
هه ول نه دات به بی هورده ، له پاشا باییرم ده ست له ه عا ته که هه ل نه کری
وه هوشی دیته وه به خو ځا . به مه تی نه گات که مناله که نه مری ، ده هه ل نه ست
و مناله که به جی دلیت و نه نوی . دایکی مناله که که خه به ری نه پینیه وه نه ز کښی
و به باییرم نه لیته تو وت من به دیار مناله که وه دانه نیم که هی به جیت هیته
نه میس نه لیته عه زیتی خو مان بو بده یی نه مناله که مریت بهم نه هوشیه ، وه
دوای زور ځک مناله که نه مری .

به لام کو پره کانی که وره له یان ښځ علی له باوکی من بو له سالی ۹۹۰ کو هی داله
دایک بویه ، ده له سالی ۱۲۲۰ کو هی دا کو هی دوای کردووه . کو پر دوه می ښځ
عبد الله بود که له سالی ۱۲۰۰ کو هی داله دایک بویه ، وه خو ځینی ته وار کردووه و
نیجازه ی غلمی وه رگرتووه له ښځ خبیی ته ره داغی وه زور خو ځیده وار و زیږه ک
بوده . دوای نیجازه وه رگرتن به هه د مانلیک کو هی دوای نه دات به نه هوشی
سپل له سالی ۱۲۲۰ کو هی دا . نه مه ش زیار نه که پر تیه وه بو نه و زستانه ی که
به فرو بار نیکی زور باری وه لافا وکی که وره له شای کو څر وه هاته خواری لایه
مالی نیمه ی برد ، ده هه چهی ردو رمان هه یه پر بوله ناو . وه عام به پینینی نه و
لافاده خو ربه که و ته دلیه وه و تو وشی نه و نه هوشی یه بویه له ماوه یه کی که ما کو هی دوای کرد
نه م پیری ده ست گیره رابو ر دنی شه دو زوری بهم جوړه بویه ؛ به یا بیان له که ل
بانگی به یانی دانه هوره رورری فرکه دت وه نه یه رمود (اللهم انفتح لی ابواب رحمتک
بر صحتک یا ارحم الراحمین) وه نیه تی اعتفا فشی نه هیئا ، وه نه مه پیسه ی بوله که ل

هه موو چوونه مزگه وئيفاء، انجا نه چووه محراب دوو پرکات سوننه تي نوژي به ياني
 نه کرد. انجا ويردکي تايبه تي بود نه ي خوئيد له گه ل سووره ي (ا قرا) دا. دواي نه و
 سبيحات نه لراو قامه ت نه لراو به ر نوژي به کي جواني ر کلوئيلي به ياني نه کرد. هه چوونه
 دان له ده ميا نه مابوو به للام خوئيدني فاکه و قوربا نه گه ي زو ر ته واو بود وه به
 ته جوئیده وه بود، دواي نه وه ويردکي دوو رو درژي نه خوئيد.
 دواي هه موو نوژيک له سه ره ي دوعا کانیا نه م چوارينه فارسي به ي شيخ عبيد
 نه بوالخير ي نه خوئیده وه نه ي ووت:

يا رب به که ره م به ره مني ده روئيش نيگه ر
 به ره ماني من خه سه ي دل پرئيش نيگه ر
 ره ره نه نه نه م لايه تي به خشايي تو
 به ره من مه ني که به ره م عي خوئيه نيگه ر (١)

واته خوايه به ميره باني خووت ته ماشايه تي مني ده روئيش بکه، ته ماشايه کي هالي مني
 نه خوئيشي دل بريندار بکه. هه ره نه من شايه ي به خشايي توئيم به للام
 ته ماشاي من مه نه، ته ماشاي که ره م و ميره باني خووت بکه.
 هه روا له هه موو ويردي نوژي کانیا له گه ل نه م چوارينه دا چوارينه به کي فارسي
 شيخ عبيد ي نه خوئیده وه نه ي ووت:
 نه ي که ره مني نه ره خضانه ي غه يب
 گه برو ته ره سا وه زيفه خوور داري
 دد ستارا کوها کوي مه صوم
 توکي با دو شمه نه ن نه ره داري

(١) مني له چوارينه کاني شيخ عبيد ي نه بوالخير به کي کانم کردووه به لراو پارانده وه ي
 خوم له دواي نوژي کانم که نه لي:
 نه ي نه نکی به موکلي خوئيش پايينه تووي
 ده ره دامه ني سه ب صبح نماينه تووي
 کاري مه ني بيچاره به سه به سه شه
 بگشاي خودا يانه گوانينه تووي
 واته نه ي نه وکه سه ي له ته له ميره وي خووتا را گري هه موو جيرانيت، له دواي هه موو
 شه وي زوژ که ره وه هه ره خوئي، کاري مني بي چاره زوژ گري کوژي تي که و تووه، گري
 کانم بو بکه ره وه هه ره خوئي گري که ره وه.

واته نه ی نه وکله ریمه ی که له غه زینه ی ناریاری خوت هه زاران گماو ورو جووله که مووچه خو رتن و مووچه یان نه ده ی . ددستی خوت چون بی به شی نه که یق له کاتیکا که تو له که له دو شمانا به میهره بانیت .

زدرم له لا سه ی بود که نه ی پیره له هه موو ریا نی خو یا جاریک له نو تر دا هه له یه کی نه کرد تا به کیک سبحان الله ی بو کات .

سجانه چوره ده ورو وره که ی خوی وه به ره و پرووگه دانه نیت به نه نیا وه چاوی نه موو چاند و به شغلی هه ریمه تی خوی به وه خه ریک نه بود تا هه تا وکله وتن ، دوی هه تا وکله وتن جام بو نه برد ، ده برا کاتم احمدو مصطفی و عیسی نه هاتن دانه نیت

و جاپان له که لا نه خوار ده وه . با پیرم سی سیاله های رونی به بی نان و به رهای نه خوار ده وه ، سجانه مو تالای کیتیکی نایینی له شه رعایا له نه موو ده ی پیغه به را خه ریک نه بود . بهم ره نکه به که م جار ده سی دایه ابن حجر له سه ره تایه وه به ووردی ده سی کرد به شاخ کردنه وه ی له که له شاخ کردنه وه یا جاکشی نه کرد .

بهم ره نکه سه رو بوری بو نو و له ووتنه کان نه کرد و قه یدو ته زیبسی بو نه کردن هه تا هه موو ربغی عباداتی شاخ کرده وه . دوی نه وه ده سی دایه کیتی

« بخاری » له که له نه هه « قطلانی » که ده جلده . وه هه بهم شیوه به تا ما له که له نه م کیتا نه دا هه موو به یانی یه کت سه عات و نیویک خه ریک نه بود .

له اشاهه له نه سار ده ست نو تر ی تاز به نه برد وه ، وه له هه موو ده ست نو تر ی له که له ده ست کیتا نه یفه رموو (اللهم اعطنی یوم معا هیک) وه له کاتی ده مو و

کیتا نه یفه رموو (اللهم ببین وجهی یوم تبین وجهه و تسود وجهه) وه له کاتی کیتی بالی را کتا نه یفه رموو (اللهم اعطنی کتابی بیمنی و ما سنی عابا سیر) وه

له کاتی کیتی بالی هه یا نه یفه رموو (اللهم لا تعطنی کتابی بشمالی و لامه و را و ظهری) وه له کاتی ده ست هشیان به سه را نه یفه رموو (اللهم حرّم شعری و بشری علی النار)

(۱) واته خواجه ده ستم بیار نزه له بی فه رمانیت .

(۲) واته خواجه روم سی بکه له کاتیکا که زور رو خاری تیا سی نه بی و زور رو خاری تیا ره شی نه بی .

(۳) واته خواجه نامه ی کرده ده م بده ره ده سی راستم ، وه پر سینه وه یه کی و وکله له که له بکه

(۴) واته خواجه نامه ی کرده وه م مه ده ره ده سی هیم ، وه له نیت وه مه مده ری .

(۵) واته خواجه موی سه رو پیتم بیار نزه له نا لری دوزنه خ .

وَه لَه قَاتِ دِه سَت هَیَّان بَه گَوِجَلَه دَائِه یَفِه رَمُود (اللّٰهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ الذِّیْنَ
 یَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فِیَتَبِعُونَ آحْسَنَهُ) (۱) وَه لَه قَاتِ شَسَنی قَاجَا تَه یَفِه رَمُود (اللّٰهُمَّ تَبَتَّ
 قَدَمِی عَلَی الصِّرَاطِ یَوْمَ تَزُلُ فِیهِ الْأَقْدَامُ) (۲) وَه لَه قَاتِ تَه وَ اَو بُو دَنی دِه سَت نَوْرَه لَه دِه
 تَه یَفِه رَمُود (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
 وَرَسُولُهُ . اللّٰهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ التَّوَّابِیْنَ وَ اجْعَلْنِی مِنَ الْمُسْتَظْهِرِیْنَ وَ اجْعَلْنِی مِنَ عِبَادِکَ
 الصَّالِحِیْنَ . سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ بِحَمْدِکَ أَشْهَدُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُکَ وَ اتَّوْبُ
 إِلَیْکَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ) (۳) دَوای تَه م وَ یَر دَانَه تَنجَا سُوْرَه
 (أَنَا أَنْزَلْنَاهُ) ی تَه خَوْنِید . اَنجَا هَوَار رُکَاتِ نَوْرِی سَنَه الضَّحَا ی تَه کَر د . دَوای
 تَه وَه بَه رَه وَ قِیْبَلَه بَه هُوَ طَا تَه هَات وَ دُو دِزَم دِه وَ رِی قَوْرُ تَانی تَه کَر دِه وَه زَر د
 بَه اَه یَتَه وَه لَه خَو (۴) . دَوای تَه وَه نَانی نِیَوَه پَر م بُو تَه بَر د ، زَسْتَانَان
 تَوْرِی شَوْر بَا وَ لَه قَاتِ تَانی قَاتِ تَه وَ شِی . هَا وَ یَنَان دَو د نَانِیْکی نِیَوَه تَه خَوَار د . اَنجَا
 سَه بِلِیْکی قَاتِ تَه کَر دَو بَه رَد د تَه سَتِی قَازِی پُوشُو ی دَائِه گِیْرَان وَ تَه نِیَسَه
 سَه ر سَه بِلِیْ کَه ی وَه نَه نَه سَتِی لَی تَه دَا . لَه مَادَه ی سَه بِلِ کِیْ تَانَه کَه یَا نَقُوم تَه بُو د
 لَه یَا دِی خَوَا دَا وَه نَا وَ بَه نَا وَ تَه یَفِه رَمُود بَه دِه نَگِی بَه رَز (لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَکَ
 أَعِزَّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِیْنَ) وَ تَه هِیْج بَه سَتِرَا وَ یْکی بَه اَسْتِی نِیَه تَه نِیَا تَو تَه بَیْت
 یَا کُ وَ بَی نَه نَگِیْت مَه لَه سَتَم حَارَان بُو م . زَر د جَار بَه دِزَمَالِی خَو مَه وَه کَه
 دَائِه نِیَسَم لَه لَای لَه وَ کَ مَ تَانَه دَا هِزَم تَه کَر دِه رَه لَای بِمِیْنَمَه وَه هُوْنَلَه هَم
 تَه کَر د بَه سُو دِی لَه شِی وَ مِیْکُ وَ خَو شِی دَل وَ دِه بُو دَن . بَه لَکُو نِیَسَا کَه یَا دِی تَه

- (۱) وَ تَه خَوَا یَه بِمِیْکِرَه لَه وَ کَه سَانَه ی کَه گَوِی تَه گَرَن لَه قَان وَ دَوای بَاشَه قَاتِی تَه کَه وَ ن .
 (۲) وَ تَه خَوَا یَه لَه سَه ر پَر دِی صِرَاطِ یَمِ بِمِیْکِرَه بَکَه لَه رَوْرُ کُیَا کَه پَی ی تِیَا هَمَل تَه فَلَیْکِی
 (۳) وَ تَه کَه وَ اَه ی تَه دِه م کَه هِیْج بَه سَتِرَا وَ یْکی بَه اَسْتِی نِیَه خَوَانَه بَی . وَه لَه وَ اَه ی تَه دِه
 کَه پَنِیْغَه مِیْبَر هَم زَر د تَه مُحَمَّد بَه نَدَه وَ فَرَسَادَه ی خَوَا یَه . خَوَا یَه بِمِیْکِرَه لَه وَ اَنه ی کَه
 بَه شِیْمَان تَه بَنَه وَه لَه گَوْنَا هِیَّان وَ تَه وَ بَه تَه کَه ن . وَ بَمِیْکِرَه لَه وَ اَنه ی کَه دِه سَنُوْر
 تَه شُوْن ، وَه بِمِیْکِرَه لَه بَه نَدَه قَاتِی چَا کِی خَوْت . تَه ی خَوَا یَه سَوَا یَس وَ سَنَایَت
 تَه کَه م بَه سَنَایَس ، وَه کَه وَ اَه ی تَه دِه م کَه یَه . سَتِرَا وَ یْکی تَر نِیَه تَوْنَه بَی ، دَا وَ اَتِ لَی
 تَه کَه م وَه تَو بَه تَه کَه م لَه سَه ر دِه سَه تَو دَا هِیْج هَیْز وَ تَه وَ اَنَا یِی بَه کُ نِیَه بَه خَوَا ی
 کَه وَه نَه بَی .
 (۴) تَه مَه بَیْجَلَه لَه قَاتِی رَه مَزَان . بَه لَام لَه رَه مَزَانَا لَه حِیَا یِی دُو دِزَم سَتِی حِزْمِی دِه وَ ر تَه کَر دِه وَ

کاتانه نه که مه ده دای نه که سال له م دنیا به ده نه همه دنیا به کی تر، ده هه ست به فیه خرو به ره که تیک نه که م.

دای به بیله که کوژی ئای له دم وه ره داربال نه که وت نیوسه عاتیک چاوی نه هوره خه و که نه به سونه تی بیغه مبه ره وه له عه ره بی دای ی نه لینی «قیلوله» له پاشا بانگی نیوسه پو نه دراهه ل نه ساد ده سنوژی نه شت و نه هوره محرابی مزگه وت هوار رکات سونه تی پیش نیوسه پو نه کرد، بنجا نوژی نیوسه پو نه نه کرد، دای نوژی ویردیکای دورودری نه هونید، دای نه وه هوار رکات سونه تی دای نیوسه پو نه کرد. له پاشا نه هاته وه ژورده که ی خوی دورودری ده وری قورانی نه کرده وه (۱). دای نه وه به بیلیکی نه کیاده ده سنوژی تازه نه کرد بو نوژی عه سر وه به هوه محرابی مزگه وت، دای بانگ هوار رکات سونه تی پیش نوژی عه سری نه کرد بنجا به رنوژی نوژی عه سری نه کرد، دای نوژی ویردیکای دورودری نه هونید و نه هوره وه ژورده که ی خوی، ده های عه سرم بو نه کرد، ده براکانم وه که به بانجان جازری چا خوار دنده وه نه بوون هه رده که ژور که سی تریش نه هاتن بو خرمه ت بایسرم ده له و چا خوار دنده وه به ده به حدار نه بوون، دای نه مه ده عتی نه کرد به ده وری دلال، بنجا ده وری چه ند ادعیه به کی نه کرده وه که هه ر ژورده ی ادعیه تاییه تی خوی هه بو، بنجا دای نه وه نانی نیوارم بو نه کرد نه بخوارده چاوه پردانی نوژی نیواری نه بود له که ل بانقا نه هوره محرابه وه، له دای قامه ت به رنوژی به کی جوانی نه کرد، دای نوژی ویرده کای خوی نه هونید له واییدا دور رکات سونه تی مه غریب و نه تی رکات سونه تی نه وابینی نه کرد، دای نه وه سوورده ی به جده ی نه هونید، بنجا وه ره ره خا و روی نه کرده نه لقه ی خه تم وضعه ی نه کرد تا بانگی نیوانی نه دا، بنجا به رنوژی به که ی نه کرد، بنجا نه هوره وه ژورده که ی خوی به به ی منجیانی نه هونید له به رک که نه م سووره تانه ن؛ سوورده ی به جده، یاسین، دغان، واقعه، ملک، انسان، الم نسرع، شینی بایسرم تا بلیت شاره زا بوله ره عا، نیواره به کیان له سه ره ر نوژی مه غریبان نه کرد به جه ماعت له ته هیاتی دای دا به به سیکه به که ر یقه ی کرد به مزه ره که یا، خیرا مزه ره که ی داگرت و له ته نیست خوی وه

(۱) نه مه بیجگه له مانگی ره مزاران که له ره مزارا سی جزمی ده ور نه کرده وه.

داینا بی نه وهی نوږه که ی بېړی و نوږی چه ماعت به تال بکاته وه تا ته هیاته که ی
خویند وه سه لای دایه وه ، انجا نه رصوی منږه که م بوښون ، ده قیاسی نه م
مه سه لایه ی کرد به که یک که له نوږا با عوره تی ده رجات وه هرا دایوښته
نه مه له کیتی سه رعاهیه و نوږی پی به تال نابیته وه ، دوی نه وه نه توست ،
وه له کوښای سه وا دو سه عات یان سه عات و نیوکی سه وی بمایه هه له ستاږ
سه و نوږ وه ده ستوږی نه ست وه نه هاته روږه که ی خوی دوو رکات
سوننه تی ده ستوږی نه کرد ، دوی نه وه یانزه رکات سوننه تی وه تری نه کرد
وه له هه موو رکاتیکا سوږه ټکی نه خویند له سه ره پای جزمی «عم» ه وه تا سوږه
«والفجر» تا نوږی وه تری ته واو نه بوو ، انجا ده ستی نه کرد به ویرد خویندن و
دووعا خویندن ، دوو عایه کی به تینی و ته و وری کار گیله که هه ر سه و اوښه
نه بخویند ، زور جار له ناوه پاستی دو عا ماندا نه گریا و نه لاله وه به جوړی و
که من خه بهرم نه بووه وه له خه وه که م ، وه بهم جوړه نه مایه وه له دو عا خویندنا
تا بانگی به یانی نه دا .

هه موو به یانیا جومعان له نوږی به یانیا له رکاتی به که م سوږه ی سه جده
له رکاتی دوو هه ما سوږه ی ئینانی نه خویند ، پیس جومعه سوږه ی که پی
نه خویند له بهر ، دوی نه وه و صلی جمعه ی نه کرد وه به پی نه هوو نو جومعه
له مزگه و تی گه وړه ، که نه هوو روږی مزگه و تی نه ی ووت «اللهم افتح لی ابواب
رحمتک برحمتک یا ارحم الراحمین» انجا دوو رکات سوننه تی (تحه المسجد) نه کرد وه
دا نه نیست گوئی له قورئان نه گرت تا کاتی نوږ ، انجا دوو رکات سوننه تی پیس
نه کرد ، انجا گوئی له خوتبه نه گرت و له یان نوږی جومعه ی نه کرد ، دوی نوږ
ویرد یکی زوری نه خویند له که له نه و ویردانه هه و تی فاحه و هه و تی قل هو الله و
هه و تی قل اعوذ برب الفلق و هه و تی قل اعوذ برب الناس ی نه خویند ، انجا دوو
دوو رکات سوننه تی یا شینی نه کرد ، انجا هه له ستا و نه هاته ده ره ده له روږی
مزگه و تی ، هه نه هه ټکا ویک دوو نه که و ته وه و روږی نه کرده روږی مزگه و تی
و نه یفه رمو «اللهم اجهت دعوتک و صلیت فریفتک و انتشرت کما امرنی
فازرقنی و انت خیر الرازمین»

(۱) له ته مه تی یانزه کالی به وه که باو کم مرد با پیږم منی لای خوی نه نواند تا تر خم هڅیا .
(۲) واته خوی به لای بانگ کردنه که تم دایه وه وه نوږی جمعه که تم کرد ، چونت نه وان

نهم باييري منه كه له گهل مانگي ره مه زانان بهر تايه زور له چاران هوست و حال لكو
گور ۲. و گولتر كه بود، بيت و چوار سه عاتكه كه كه ميكي نه بي له خوايه رسيده بود
من كه له كن خوم كه بخ بودم و كه و شي كه له هه شتابه ره و زور تر بود به
نه سئيه خوايه رستي يه ره سه ره ست و دلخوشي بود (۱)

واده ره كه وي خوا و يستي باييري هه ره خوايه رستي يه وه هه ريكي بي و
دوري بخاته وه له گوناوه. خوي بوي گيرامه وه هه رموي كه بخ بودم له ته مه ني
۱۸ - ۱۹ ساييدا شه و يك له هه و ما بينيم موديه كي ره شي ته ستوري دري
له تر زمانم رو و ابو له ده مه وه هه بتووه خواره وه، كه چارم بي كه و
زور هه نه تبار بودم وه پر يارم داله له هه ردو ده ستمه وه بي تالينم و ري
ته لينم تا ره ري ته هينم، كه را مكي به داخه وه له بنا چراو هه به رم بووه وه،
هه وه كم واليك دايه وه كه من ناوي هه لك ته به م، زور يه شيخان بووه وه
و توبه م كرد كه چاريكي تر ناوي كه س نه به م، دوي ساليك هه مان هه دم
دييه وه به لام ته م چاره مووه كه به ته دقه يتا نيك ته ستور بود دو باره
له هه وه كه ما زور هه نه تم خوارم، وه له ده ستمه وه پيچاو را مكي. ته م
چاره شي هه ريچراو هه به رم بووه وه، توبه م كردو يه شيخان بووه وه.
سالي سيم م سي باره هه وه كه م ديه وه به لام ته م چاره مووه كه وه كه موي
تا ساي و ابو را مكي ته م چاره شي هه به ده ستمه وه چرا كه هه به رم بووه وه
سي باره توبه م كرده وه.

شيخي باييري له سالي ۱۲.۴ كوچي را پر ياري داله له سالي داها تور داچي بو
مه ۲. چوار فته شي بوله مزگه و ته كه ي خويدا دوايان ناماده (مستعد) و
دوا نيشان سوخته بوون، به درانه ناماده بي يه كافي ووت با بابي هه چنان بي
بليته له ابن حجر، له ماره ي پيچ ته شي مانگدا بابي هه شي بي ورتن له دوو
لا وه، به و بونه يه وه شاره زانو له باسي هه جدا به پره نليك كه چور توم كه
وه كه له وه شي هه جي كرد بي و ابو، له سالي ۱۲.۴ كوچي را خوي و ده باره
كه سيك له دراوسي و مريدي خوي چوون بووه مه، له ليماني ته شيكيان بو كړي
به (۱۰) لييره، به ساري ته سپه كه له گهل هاوړي كا نيا رو شين وه له به غدار
دور شه و مانه وه، مفتي زه هاوي - ره زاي خوي لي بي - له ريانا بوو، شه و شي
بو ماله وه بولاي له ديو خان ته بي و پيچ ته شي كه شي لا ته بي، مفتي به خي
ها تني باييري ته كا، وه لي ته پرسي له كو توه ها توي؟ ته مي ته لي له ليماني

یه وه هاتوم و نهیم بو هه ج، انجا لی ی نه پرستی کورپی کییت؟ نه لی کورپی شیخ محمدی
خالم، که نه تیا سیته وه زوری پی خوس نه بی. له باشا نوژی غه و نان دیته
پیته له دیواخانه که ی مفتی جه ماعت نه که ن وه به لیک نه بی به امام، مفتی
نه که ویت نه نیت بایریم وه، دوی نوژی مفتی به دانسته وه دور کات
سونه ت نه کات، بایریم وه رموی له رکاتی به که مده ره ره جده به کم دی
مفتی بیات، بو رکاتی دورهم که چوه به جده به رم به ره با شو کرده وه
بینیم به ری به کاسم جود لایه وه، تی که یستم که به ری هه رته وه نده به ری
کردوته وه بو به جده ی دورهم که کاغه زیک به به نی به ره جیقا به جده که یا
جی، چونکه له مهره ی امامی اعظم را پیوت نیه له به جده ی دورهم مانوژی
هه سیته به رکات و دانسته، وه مفتی له و روزه وه ی که بو به مفتی
بغداد چوته به ره مهره ی امامی اعظم که مهره ی هه نه فیه، وه نه م گورپی
مهره به به لای زانایان کور ناپه به ند بود که به کیلیان بایریم بود، به لام من
نه م به لایه ناپه وایه.

انجا له بغداد وه چودن بو به ره له وی نه سپه که ی بو نه فروشن وه سواری پایو
نه بن، به که م یواری له به پایو که مانگی ره مه زان نه بنن وه هه مو نیسه تی
روژ ووی به یانی نه هینن، وه نه و نه او چکی ریکو نیک نه که ن له پایو که له
به جه ماعت، وه مانگی ره مه زان له پایو به پرژ و نه بن و نه روج نه که ن
له مه که هه مو نه ویک دوی عیسا چوه بو عیقات له وی اهرامی به عومره به شو
وه هاتوته وه مه که طه وانی کردوه و به عی به نی صه فار مه روه ی کردوه و
مه لقی کردوه و اهرامه که ی کاندوه، انجا ته روج و جه و نوژی کردوه. نه فیه
دهوده به کم گرتبو له مالیک به نه و به پرژ باوه سینتیم به ده سته وه بود
له که رمانا خوم پی باوه سین نه کردو له به رکاتی کورسی نه نوستم، هه وه که
هه رته وه نده بود باوه سین که له ده سته نه که وته خواره وه و خه به رم نه بو وه
سه لم نه گرت وه و باوه سین خوم پی نه کرد تا خوم لی نه که وته وه، له که ل
وه نه و نه که ما باوه سین که له ده سته نه که وته خواره وه و خه به رم نه بو وه و
وه له که رمانا هه مو له شم بود بو به ریکه، رژی به رفی مه که که نه و کانه
له شوینی مه لیک سوری نه پرژ بود ده عوه تی کردم بو یواری، که چوم حاجی شیخ
علی تاله بانی له که کو که وه نه و ساله هاتوو بو هه ج، وه له وی به کن دگیر بوین
له به ر نان خوار دن شیخ علی له ته نیته وه بود فیتی بو نه وه ی زیکه ی پستی

ده ستم ده رنه كه وى هم مو جارى قولى جبه ته نكه كه م رانه كيا بو شار ديه وي
 زيكه طان ، شيخ على پرسی و دى يا شيخ نه وه پى به وا هر ده سى جبه كه ت رانه كى
 و دى له كه رمانا له شم هم مووى بووه به زيكه ، نه مه وي پى ده ستم داپوشم ، نه كى
 شيخ على ده سى كرد به پيكه نين و دوى : به خوا نه مه بيت شه وه من له
 مه ككه م هيتا بوم ده رنه كه و توره كه مه ككه له كركووك كه رمى .
 هر له م سله دا كه با پيرم چو بو هه . حاجى مافى عه نيه رخان كه مافى داپم بو
 له كه ل حاجى ملا احمدى قرغه ي چوون بو مه . كه حاجى ملا احمد خه ليفه ي شيخى
 راج الدين بووه ، وه پيا و يكي زور پير و زوبه به هره بووه . له مه ككه هه ر هى
 پاره يه كى پى بوو له كه مه ربه نده كه يا بوو له پشيا ، له كاتى كه وا فا كه مه ربه نده كه يا
 پري و پاره كه يان برده به مه خور به كه وه دلى يه وه ونه خو ش كه وى . با پيرم نه خسته
 لاي زور دلو شى نه داته وه وه (۵۰۰) قرانى پى نه پى له به ر ده مى حاجى ملا احمد
 داي نه نى و نه لى نه م پاره به به شى هه ر دو گمان نه كات بالاي تو پى خه ر هى بكه
 بو هه ر دو گمان ، به نام حاجى ملا احمد گلى ناداته وه ، وه به خور به كه له پاش
 هه فته يه كى وه فات نه كات ، وه له مه ككه ني را .
 دواي هه . با پيرم نه چى بو مدني له پشيا هه وى به نديك به فارسى نه لى و
 وه كى هه وى به نده كه ي مه ولانا ي حاجى و مه ولانا خالدي نه قشبه ندى ، وه له
 ره و فبه به رامبه ر به مه رقه دى پيفه مبه ر نه خو نيشته وه .
 امين زكى به گكه له كيشى مئرووى سليمانى دانه كيت حاجى شيخ نه ميني خال
 ده ستيكى بالاي بووه له نه ده بى فارسى و كوردى و عه ر هى دا . وه هه وى به نده كه
 رى ي هه چى نمونه يه كى هه وى هه ر مه ديو لياقه تى نه ده بى يه تى .
 جار يكيان له شيخى با پيرم پرسی و دى هه ر نه كه م هه وى به نده كه ت بينم نه موى
 به خوا روله حاله تيكى ته هه وى به به ا هات وه كى شامه زهه ر (۱) ديوانه كه ي
 خوى چوون سو و تاند مئش هه وى به نده كه ي خوم و سو و تاند . واده رنه كه وى
 نه مين زكى به گكه نه م هه وى به نده ي ديبيت و خويند بيتيه وه لاي با و كم كه له ته مه نيكا
 بوون و ها و پرى يه كترى بوون پيش سو و تاندنى . له هه ر ه تاي سالى ۱۲۰۵ لويى له
 مه ككه وه نه كه پريته وه بو سليمانى .

(۱) شامه زهه ر كه شيخى شاعبداللهى ده هله وي ، وه نه مئش شيخى مه ولانا خالدي
 نه قشبه ندى بووه ، رور كيك ديوانه كه ي خوى نه سو و تيني ، خه ليفه و مريد ه كاني

له سه ره تاي سالي ۱۲۷۲ کوي چوره وه بومه جي دورهم ، وه نه و ساله مه جيکي
کرد و ماوه يه ک مایه وه له مه ککه له پاشا چور بوم مه دینه له وئ مایه وه تا وه هتي
مه ج نه و کاته گه پايه وه مه ککه وه مه جي ستهه مي کرد ، وه له سالي ۱۲۷۵ کوي
گه پايه وه بوم سليمانی ، کيت چوره وه سه ر ده ستوري پيش مه جي له شه و
روتر به سه ر بردنا .

شيخ عبدالله مام که له سالي ۱۲۷۰ کوي دا له دايک بووه ، وه له سالي ۱۲۷۹
کوي دا ئيجازه ي عياشي له خرمه ت زاناي به زور پالدا شيخ نجيب قه ره داغيا
وه رگرتووه وه گه پراوه ته وه بوم سليمانی ، نه و ساله ته دريکي زور باشي
کرد ، وه ده نگی ته دريکي بلار بووه وه به نا و فته جي و مه لا يانی کور دستانا ،
به لام به داخه وه خوشي نه خوشي سيل بود وه ر ستانی سالي ۱۲۷۰ کوي
پيش نه وه ي زن پيش کوي دواي کرد ، با پيرم زور هه مبار و هه فته تبار
بود وه فته رموي له شه ر عا دروست بووايه زريند و له گه ل مرد و و دا بنتر ري
له گه ل عبدالله دا نه چورمه نا و کور وه وه ، وه هه ر هه ند ناوي شيخ عبدالله
برايه لاي شيخ نجيب مامو ستاي ده سي به ده ستا نه دا و نه ي ووت زور
هه يف بومردني نه و زانا به زره .

له سالي ۱۲۷۲ کوي دا که ريکي ۱۹۱۶ ي زاني يه با و کم که کورپه گه و ره ي با پيرم
بوو به نه خوشي زه هيري کوي دواي کرد ، وه شيخ کوري له پاش به جي ما ، محمد
و احمد مصطفي و هين و هن . هن به ستاي مرد ، پيش نه و که هين
بود له ته مه ني بيت ساليابه رنجوله کورپه وه خاي کرد .

له سالي ۱۹۱۵ زاني دا فيرقه يه ک عه که ري عوسمانی هاته شاري سليمانی وه
له قتل دا جنيان نه بووه وه ، به نا چاري سه کرده که يان فته رماني دا به چول نه
کردني مزگله و ته کان که له و کاته دا (۲۵) مزگله و ت له سليمانی دا بود ، له مزگله و تا
۲۲ يان چول کران ته نه مزگله و تي گه و ره (له به ر جومعه ي شاره که) وه مزگله و تي
نيجه نه بي که ي يان نه ووت مزگله و تي حاجي شيخ نه عيني حال ، دود سي چار

ده ست نه که ن به کو کردنه وه نه و شيرانه ي شامه زهه ر که له به ريان بووه ، نوشه ي
له ديواني شامه زهه ر لاي من هه يه ، غه زه ليکي ده شعري دود شعري يا سي شعري ماو
وه چه کامه يه کي بيت سي شعري پيش شه ش شعري ماده ، فولا صه ديوانه که ي ديواني که
کورپه ، به لام شعره ماني له يين و نه ورم و جواني و پره واني و به زري و بلندي تاي ديواني
شولنه و که ليم و بي دل نه دا .

هاتنه سه زمان كه بويي نم مرگه و نه تا ايستايول نه لراوه ، يي يان و و من ايامه كه
 ده رنابي ، رورتي قائده كه به سوار ي هات بو مرگه و ت و ده دوو عه كه ري له كه لا بود
 له به ر قايي دايه ز ي و هاته ر و و ده و پرسی ايامه ا فندی له كوئي دانه نيتي ؟
 و و تيان له و باله خانه يه ، قائد سه ر كه و ت و هوو ر و و ده و سلامي كرد ، باييرم
 له و كاته دا ده و ري ده لايي له كرده و ده . زور له باييرم و و ر د ب و و ده و ده و ري كرده
 باييرم لي ي پرسی توركي له زانيت ؟ فنه رموي نه خير ، و و تي ته ر هو مانليك به يدا
 بلكه ن ، باييرم مني نارد به دوي حبي ناغاي كور ي حاجي همه صالجا ، كه حبي ناغا
 هات قائد لي ي پرسی نم شيخه كي يه ؟ و و تي حاجي شيخ نه ميني خاله شيخه طريقه ي
 نه قبه ندي يه ، و ده زانايه كي زور گه و ر ده و به شي زور ي نم شاره مريدي
 نه من ، و و تي لي ي پرسی نم مرگه و نه كه ي تا ايستايه جي نه هيتووه ؟ باييرم
 فنه رموي : دوو كور ي كه و و ر دو عالم بود علي و عبد الله له ماره ي سي سالدا
 سه ر دوو كيان كو يي دوي يان كرد ، كوپره گه و ر ده كه م زريك و شيخ كور ي منالي
 له ياش به جي ماره ، و ده به يه كه ناماره ي كرده من فنه رموي له ماره كوپره گه و ر ده كه يه تي
 كه له و كاته دا ته مغم دوازده سال بود ، و ده من ماله كه م بو نم منالا نه و دايكيان
 به جي هيتووه ده غوم هاتووه ته نم هو و ده يه و ده جيفايه ك شك نابم كه بجه
 ناوي له به ر نه و ده ماره ته و ده نازانم بو كوئي بيم ؟ ، قائده كه و و تي باله جي ي غوي
 بمينيته و ده ، و ده ر ايتلي تر هاته ئيره . و و تي برون بلي قائد غوي فنه رماني
 داوه به مانه و ده ، له ياشا قائد پرسی له حبي ناغا : نم شيخه فنه تمي نه قبه
 نه كات ؟ نه و يش و و تي هه مود شه و ي سي همه و هو معه يه ك له به نني
 مغرب و عبادا خه تم نه كات ، ئير دوي نه و ده هه مود ئيواره يه كي سي همه
 و هو مغان نه و قائده به سوار ي نه هات بو مرگه و ت و ده دوو عه كه ري له كه لا
 بود ، و ده قائد نه هوو ر و و و ري مرگه و ت جه ماعه تي مغربي نه كرد ، له ياشا
 دانه نيت له خه تما تا بانگ عيشا نه درا ، ئنجا جه ماعه تي عيشا نه كرد
 دوي نه و ده نه گه پايه و ده . به م ره نلگه تا نه و قائده له سليمان بود نه م ئيتي بود
 هه ر له كوتايي سالي ۱۹۱۵ دا پاريز گه ر يكي تورك له نه سه نبولنه و نه نير را بو
 سليمان ، دوي مانليك هاته لاي باييرم زور به ر زه و ده يي و و ت : من مانليك
 غوم به ته نها هاتووم بو سليمان نازانم مال و مناله كانم بيم بو ئيره يا نا ؟ باييرم
 ئيتي كرد له ياشا فنه رموي نه و ده نده ي هاتووي نه و ده نده ي تر يش جاوه روان
 بلكه . مانگي ته واد نه كرد ئيوار ي يه كي تر پاريز گه ر هاته و ده غزمه ت باييرم بو

سوپاس کردنی که له سه رقه ی نه و مال و منالی نه هینا، ده ایتا نه رانی نه قلی
ده رهوه بو نه سه بنوول .

ده رله سالی ۱۹۱۶ ی زاینی داله کیری پر دوس هیرشی هینایه سه کوردستانی
نیران، وه به م بونه یه وه ساداتی زه میل که شیخ برا بوون (سید عبدالحکیم و حاجی بابا
شیخ و سید هلام و سید حسین و سید محمد نه مین) به خو یان و مال و منال و
ده سوتوه ندیانه وه هاتن بو سلیمانی، ده ییادگیان نارد له شس خو یانابو لای
بایسیرم نه کیناری دوی رور نا وانه گه نه پیشه وه ده میوانی تیره نه بن، بایسیرم
جوایی نارد بو ماله وه که نان دروست بکن، دوی رور نا وانه نیوسه عا گه یکنه
پیشه وه . سیوان هه مو هاتنه مرگه وت ورنایش چورنه ماله وه، وه هه نوشر ویک
مانه وه . دوی سنی رور سید عبدالحکیم که کوپه گه وره ی سید عبدالحکیم زه میل
بوو نامه یه کی نووسی بو شیخ محمود که له دبی داری که لی خانووه که ی خوی
بداتی تا نه گه پریشه وه . شیخ محمودیش خانووه به ره ی داری که لی دانی، وه سید عبد
الحکیم به خو یو مال و منالی وه چورنه نه وی دانیشتن، له پاش نه وه هه موو ده یانزه
روریک سید عبدالحکیم خوی نه هاتنه بو خرمه ت بایسیرم وه یه که دور رور نه مایه و
له لای له پاشا نه گه پرایه وه بو داری که لی برافانی تری هه ره یه که مالیکی گرت به کری
له سلیمانی له گه په کی گوشره وه تیا دانیشتن، له کو تایی یانرا که پر دوس گه پرایه وه
نه دانیشتن گه پانه وه بو زه میل .

فائق به گی لها یو به ره عه ت بی که بوبه سه رقی محکمه له کرلوک، هه موو مانگیک
جاری یان دوو جار نه هات بو سلیمانی بر محاکمه ی کری که من له و کاته داقاری
سلیمانی بروم، ده هه موو جاریک نه هاتنه للام، یه نه م جار که هاتنه للام باسی
بایسیری بو کردم وه دوی له سالی ۱۹۱۸ زاینی دامیجه ر نوئیل حاکی نینگلین بوو
له سلیمانی وه منیش وه ک کرتیری وایروم . روریک پی ی دویم بو بو لای
حاجی شیخ نه منی خال وه پی ی بلی له روریکه وه که ها تووینه ته تیره مانگی
(۷۰۰) روپیه مان بو برسیوه ته وه، وه جوامان بو نار دور که هه موو مانگیک
یه کی بنیری مانقانه که ی وه رگری، تا ایتا که سی نه نار دور بو ی نه مه
(۷۵۰) روپیه که مانقانه ی سی مانگ و نیویتی بو ی به ره، وه پی ی بلی که له وه و
بنیری بو ی مانگ و مانگ، منیش بروم نه هاتن یجه خرمه تی هوم بو لای حاجی
تونیق افندی تازه ده وله مه ند که مریدی حاجی شیخ نه منی خال بوو که بی
له گه لا، که هورین پاره که م له به رده میا داتا و قه له ی میجه ر نوئیل پی ووت

نه ویش پاره له ی خپری دایه به رده م و ووتی من له نه لافه تی سلطان عبدالحمید مانقانه
 و نه گرتووه ئیستا له ئینقلین مانقانه وه نه گرم . به تا رنجی ۸ جماد الاول ۱۲۲۷
 ی کوهمی هوکداری کوردستان شیخ محمود (۵۰) رویه مانقانه ی بو پایسیرم بری به وه
 نه م نه رمانه ی به ئیمزاکراوی بو نارد وه وینه ی نه و نه رمانه له کیستخانه که ما
 هه یه به ئیمزاکراوی . به للام پایسیرم نه مه شی نه ویت .

له و ماوه یه دا که من له خزمهت پایسیرم بودم جاریک تووشی له زروتا بوو ، نه موری
 یخه مبه ر جاریک له زروتا گرتوویه تی دوعایه کی هوئیندوه له زروتا که به ری داوه و
 ئیتر نه ی گرتو ته وه . من نه و دوعایم له به ره به للام ئیستانای خوئینم تا سنی رۆژ بو
 نه وه ی بو نه وه ی نه م له زروتا به بی به که فاره تی گونا هم . درای سنی رۆژه خوا
 یار بی نه ی خوئینم . خوا ی سنی رۆژه که دوعا که ی هوئند ئیتر نه ی گرتیه وه . دوعا که
 نه مه یه (اللهم ارحم جلدی الرقیق ، و عظمی الرقیق منه شدة الحریق ، یا أم سلمة ان
 كنت آمنه بالله الفظیف فاصبری الرأس ولا تنسني الفم ولا تأکلی اللحم ولا
 تربی الدم وتکولی عنی الی من اکذبه الله الله آفر) (۱)

نه م پایسیری نه به ته مه نیکی هه شتاره ش وهه شتاره وهه وهه وهه وهه وهه وهه
 زیرینه له نیکی سوک و نیکی سوکی بود شه وور رۆژی هه شت نو جار
 ده سنوژی نه شه وه بی نه وه ی نیکی به یار مه ی به کیکی ، وه مه ترسی
 مردنی لی نه نه کرا . به للام وه کوئیفه مبه نه مه موی (اذا اراد الله شیاً
 نه یا اصابه) (۲)

(۱) واته خواجه به نه ییت بیته وه به پیستی ته نک و ئیقای و دم له یین و ته وژی تای
 که رم و به یین ، نه ی تای به سوژ نه که ر بروات هه یه به خوی که وره ، ه ره هه
 ران ، ده ده م بوگه ن مه که ، وه گوشتی جه شه مه خو ، وه خوئین مه خوره وه
 وه له من دور بکه وه رده و بخو بو لای نه وانه ی که هاو به شیان بوخوا به یداکر دور
 (۲) واته که خوا کاریک ویت هوی کی بو نه ره خنی .

(۳) ا حلام بوون : له شه رعاً حلام بوون مایه ی له سن پیسیره که نه بی نه و که نه نار
 بکا به هه مو له شیا . جان هه به بیریه وه ری من هه نه شیک ا حلام بپوایه
 با نوژی نه که ریش بپوایه خیرا ناوی نه کرد به خویا ، به للام ئیستا - به داخه وه -
 به در ترای سال ژن و میرد له گهل به کار و ست نه بن و ناو نا که ن به خویانا
 له گهل نه وه ی که قوربان نه نه رموی (فانه کنتم جنبا فاطهروا) واته نه نه له ش
 پیس بوون به و هوره ی که ووتان نه بی ناو بکه ن به خویانا .

شه ویکي زستان که پره شه بابو وده هۆده که ی زرد ساردو وپراق بود، وه به نجه ی
 زوری تیا بوو، که نه هیته ناو هیتاوه دوی شه و لی که ونی ا هتلام (۲) نه یی که له
 سی چل سال له وه پته وه نه مه ی به خوی وه نه دیوور، که شه به ری نه هیته وه
 شه ی لی دی، له ماله وه نیمه و هیز اینی نه ماره تا ناوی بو که رم که ن ویتا به خویا
 به و شه وه سارد نه هیته ووسل خانه ی مرگه و ت نه وه ی خا ولی یه کی له لا
 بی که خوی بی و شکته بکاته وه، وه بی نه وه ی که چرایه کی بی خونه که ی بو
 رو و ناک بکاته وه، به به له کوئی نه هیته به به رده نو تره کان وه خوی پرویت
 نه کاته وه، وه نه هیته ناو مه و زه سارد نه وه، به له م جار خوی تی هه ک
 نه کشتی شه رموی هه ستم کرد وه ک خونی له شم بزرگی و ابو، دوی ده ست
 له خو ختن دوو جاری تر خوی تی هه ک نه کشتی وه دتیه ده ره وه و جله کافی
 به ته ری له به نه کاته وه وه نه هیته وه زور ره که ی خوی، کسر نه و شه وه
 خونی رابوار دوو و چی کرد و وه و چی به سه را هتا و وه هه ر خوا خوی نه زانی
 به یانی که هرومه لای تی که شیم نه خو شه و که و تو وه وه کی هتا و ته ران،
 وه نازار یکی زوری هه به، شه لکه و خوا پیوه نیست و هه ری که ده رمانیکی بو هه ل

جاران دایکی کچ زرد موسلمان و شاره زابون له مائی شه رعدا، کچ که له گه ل
 بهاتایه ته سه ر خونا سین له بابته هه یو خونی پاشی مال بوون و گه لی شتی
 تر دایکی فیری نه کرد، به للام به دا شه وه کیتا که خوی له کچه که ی بی نا قارار
 تره، به م جو ره ستانه که نه مانه شی درو شه کیتا به سین،
 له دوی شه نگی جیهانی دوو هه م که نه سه مپول گیرا و خیرا شه تی نیلای
 هه ل گیرا، سه فا که ماله پید ابو، وه ده وله تی توری دانا به وه به ناوی
 ده وله تی لا دینی، وه زوری به لسه مه ی کرد به پشوی هه خته بی له باتی زوری
 هه یی، پیستی عه ره بی کرد به لا تینی، ده ر سی دیب له قوتا بخانه کانا نه ما
 به للام سیله ته که چونکه موسلمان بوون، هه مور مالتیک ماموستایه کی دینی
 گرت بو ماله کافی، به للام لای نیمه نه ده ر سی دیب ماله قوتا بخانه کانا نه،
 نه که شتی ماموستا، گرت بو ماله کافی، وه ک پیسینیان ووتوبانه منیش
 نه لیم خوا خرایه نه دا.

یه لیک له و ده زمانه گه لای جاتره بوو که بوی جوش بدری و وه ک یا بیخواته وه ،
 جاتره که ی بوی جوش در خوار دیه وه و نازاره که ی نه ما ، به لام له پاش جه ندسه عاتیک
 نازار ده ستی پی کرده وه ، خولا سه سنی روتر بهم ایش و نازاره وه بوو وه نوژیلی
 نه فته ونا ، نیواری نوژی مه غری به دانسته وه کرد ، وه نوژی غه و نسان هوشی
 نه ما ، بوی یا نیس هوشی نه هاته وه به خویا ، هیسته نفا و یکی سه له به یانی
 که و ته هالی خوی وه پاش نیو سه عات وه فاتی کرد که ریکه و تی روتری ، هنرانی
 ۱۹۲۱ بوو ، هه و وه ک له روتر نامه ی ریان ژماره (۸۵) دابل و کراره ته وه ،
 به مژانه که خوا پاییه شهاده تی پی داو به شه هیدی وه فاتی کرد ، هه و وه ک
 نیغه مبر نه فته رموی هه و که س به ژانه کل بهی شه هیده .

به بونه ی کوچی دوا ی با پی سه وه قوتا بخانه سه ره تایی به کان هه مود دافران
 و قوتا بیان ناماده ی جاتره سه که ی بوون ، وه بیره می دیش - به ره محبت پی -
 نه سیدیکی بوی دانان که نه لی [یمر و روتری سینی دینه ، سینی های نیخ نه فته
 به رگی تا سمان بوی سه سیده] وه بهم نه سیده وه به ره و گردی سه یوان ته ره -
 که یان برد ، وه له و تی له ته نیسته با و کی یه وه نیژا ، وه سه ری نایه سه رباتانه
 گه وره یی و میهره بانی و خوشی بوونی خوا .

سنی روتر له مزگه و ته که ی خویا ماته می بوی لیرا ، وه توران خوینه کانی شاری سلیمانی
 هه مود له ته عزتی که دا دانستن و توران بیان ته خویند ، جه لاله تی مه لیک فصلی
 یه که م نوینه ری خوی نارد بوی ته عزتی که که محظمی سلیمانی احمد به گی توفیق به گ
 بوو ، هه و وه ک فصلی تیران له لایین شاده هات (چوکه له دکاته دا قونصلی تیران
 له شاری سلیمانی دانه نیست) ، هه و له وه هه فته یه دا عا عیری به ناو بانگ بخود
 چاهه یکی زور جوانی به تیب و ته وری تیا ووت له شینا که نه لی :

برا خوتو له لای خوت مه غره تی عه قل و که ماللاتی
 که می تا ده وله مه ند رتی فه قیر و سوا لکه و لاتی
 به ته هر یکی وه ها دیت و ده هیت مه سنی چه بولی ناو
 سه را پا غه رتی گیزی اوی غه م و به هر ی فه یاللاتی
 نه گه ر ما خیت له ده س چوو هینده پی هالشی نه ی غافل
 له ئیت قبالی خوت تا کات نیه چه ن بی موباللاتی
 به قه صری روی زه مین تیر نا بی قه ت چاوت وه کوفیرعه ون
 خواده ست نه دا ، ده ست بیی روو بوی سه ما وانی (X)

(X) واته ده عوای خواجه تیت له که لله دایه

به جاهی خوت مه نازه روسته می قابیفن له رتیا به
 نه گهر صهد شاهی چینیس بیت کشیکت هاته به رمانی (۱)
 سوله ایمان کو انگلیس و ناصه ف و عفریت و به لقیبی؟
 که نده رکو کتوه دته پل و به یداغ و موهیماتی؟
 برانایر سی جاری می به سه رهات حالی که ی خوسره و
 ته منریکت نیه تاتی بگهی له کوئی به میرناتی (۲)
 نه لانه ی دیده تاکه ی ناگریت و ناگری عیبرهت
 که (هاچی شیخ نه منی حال) له تارادانه مازاتی
 به دوری خوی نه وایقه ی دو جاری دوزه فی هم کرد
 خوار و تبه ی بلند کا رو می نه و شار بود به جه نیناتی
 که هه لکیرا جه نازه ی بود به مه شه رده شتی هه ره بران
 له به رگریان و قور تپان و واوه یلارعه شاماتی
 نه گهر بجم به هه هبان که ی ره نیک و اچاله بی ده نگم
 له به ره عزی نه نام نادووم له که شف و هه رقی عاداتی (۳)
 له وی بووم هه فره تی (کاکه نه هه دی شیخ) باس کرا جاری
 له نه ضلی خوی و مه کتوباتی پر ته فیر و نایاتی (۴)
 نزیک غه و ت و شاهی نه قشبه ندی کرده وه (بالله)
 به تی سید نه بی بهم نه وعه بی هه ره جوبی عاداتی
 که میصباحی (بها الدین محمد) عاله م تارا بود
 به جه ذبه ی عه شقه وه عه رشی خودای نه و بود به میکانی (۵)

- (۱) له یاری هه رنجدا که کش کرا له شامات نه بی، واته له کار نه که وی .
 (۲) نگلیس؛ نه موسیله که ی سوله ایمانه که هه مور تا جوته ختیکی به هوی نه موسیله .
 که یه وه بود . ناصه ف؛ وه ریری سوله ایمان بود . عفریت؛ دیوه که ی سوله ایمان
 بود که هه مور کار یکی گرنگی بو به می هیناوه .
 (۳) میرنات؛ مه به ست جامی جیهان نمایه
 (۴) هه هبان؛ هه هبانی کوپی وائیل که نا سراوه به ره وانبیتری
 (۵) مکتوبات؛ کتبیله کاکه احمدی شیخ نور سیوئی له هه ریه تی نیلامی دایه فارسی
 (۶) بها الدین محمد؛ شیخی بها الدین کوپی شیخ عثمانی سراج الدینی ته وئله .
 میکان؛ تاتی بی که لین، واته کاتیک که چرای شیخی بها الدین دالیرا، دلی

که سالی ریحله تی ئەم مور شیده م پرستی له بیرى عه قل
 به هه رخی جه وهه ری ئەم ئایه ته ی کردم ئیشاراتی (۱)
 له سووره ی (أنبیاء) تا (صالحین) ئایه ی (وَأَدْخَلْنَاهُ)
 به تَارِخِی وه فاتی موشعیر (بیتخود) هرو فاتی (۲)
 که سئی ئە ولادی عه لامه ی (ئە بوبه کری موصه نیف) ی
 که عالم هوی ئە کا قوربانی ته هرری (وضو هات) ی (۳)
 که سئی نه سلی (شیع المذنبین) ی بی که پر ئیشی
 به هه ر بیقانه شالافای بارانی هه فاعاتی
 که سئی تَارِخِی ئە وئی ئایه تی ته بشیری قور ئانی
 به من چوون هه ری ئە در ئی حاشیه ی مه تی که راماتی (۴)
 به هه ققی سینه ی هه ی و دلی مه سروورو مه عزونی
 به بی هه وئی له مه هلووئی خواو له خوا مه خافاتی

هاجی شیخ ئە مینی خال بوو به تاق بوو و هه یه . چونکه حاجی شیخ ئە مین هه لیفه ی شیخی
 بهادالدین بوو ، مه به سن له (عه رشی خوا) دلی حاجی شیخ ئە مینه ، چونکه بیغه مه به
 فه رمویه تی « قلب المؤمن عرش الرحمن »
 (۱) جه وهه ری : بیستی نوخته دار

(۲) موشعیر : ئا ئا دار که ر ، واته هه رفه نوخته داره فاتی ئایه تی (وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا)
 أنه من الصالحين) که ئە کاته ۱۲۵۰ که ئە ویش سالی وفاتی خوائی خو شبوو حاجی شیخ
 ئە مینی خاله .

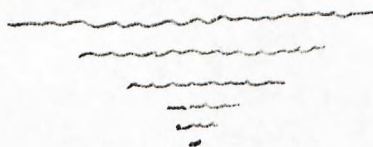
(۳) مه لا ئە بوبه کری مصنف : زانایه کی ناوداری که وره ی کورده له ناو جه ی مه ربواندا
 زانستی بلار کردو ته وه . (وضوح) به لیکه له نو سراوه فاتی ، هه ری کتبی (المحرر)
 ی ئیمانی رافعی له فقیهی شافعی و هوار به رگی که وره یه .

(۴) ته بشیر : مرده دان . هه رج : حاشیه ، مه تن : کتبی کوئی مه لایانه یه ،
 مه تن بنیینه که یه تی ، هه ره یی لیکدانه وه ی ئە و بنیینه یه ، حاشیه ش
 روون کردنه وه ی شوینه گرانه کانه تی به نوو سیی به هه ره یه وه .

به مه قی ناه و ناله ی رور و گریانی سبه نیانی
به سوری نیوه شه و یارانه وه و سوری مونا جاتی
فه له ک پپر گریه بی تا چاوی هه وری لیل و تاریکی
ره مین پپر شه نده بی تا لوی خوخیه ی باغ و باغاتی
به سه ره هفادو شه تبای شه و بارانی لوطی خوت
به خور پپرینی یا پره ب نه ک و کوجه ده لکوهه دواتی

دای ته عزت که به یه ک رور احمد به گی توفیق به ک که یار زکاری سلیمانی بوو ده عوتی
هه موو زانایان و بیاو ماقولانی سلیمانی و ضابطه کافی له شری کرد بوو مرگه وتی
هاچی شینج نه مینی خال بوو دانانی شینج محمد له جی ی باپیری ، به و بوو نه به وه مه لا
مارفی قازی سلیمانی - خوالی ی خوتس بی - ووته به کی خوتنده وه وه شینج
محمدیان برده هوره که ی باپیری وه له سه به ره ماله که ی شه و رایان نا، وه
جبه ی شینجیتیان له به ر کرد وه هه موو ده ستیان خسته نا و ده سیه وه
و پیروز بابی یان لی کرد .

ده ستور و باوی خواجه له جیرانا هه ره ختیک پیرو گه نده ل بوو
ته که وکی و چوور ره به یه ک له سه ره کوته ره که ی هور شه بی ، له باشا ته و
هوور ره به یه شه به شه لفتیک وه شه و شه لفته شه شه بی به دره ختیک و ختیکای
ته و دره خسته شه گریتیه وه له سیه رو له به ردا ، له خوالا واکارم هه خانه
دارکی زانین و زانیری به شینجکاری نه کوو سیه وه له کور دستانا .

insititut kurde de paris